

УДК 378.477

Специфіка навчання іншомовного професійно орієнтованого читання у немовному ВНЗ

Наталія Анатоліївна Сура

КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ДОЦЕНТ
ДОЦЕНТ КАФЕДРИ ІНОЗЕМНИХ МОВ

СХІДНОУКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ
КВ. МОЛОДІЖНИЙ, 20-А, М. ЛУГАНСЬК, 91034, УКРАЇНА
e-mail: sura.natalia@mail.ru

У статті представлено специфіку навчання іншомовного професійно орієнтованого читання у немовному ВНЗ, зокрема, виділяються види й етапи читання, висвітлюються особливості текстів для читання, розглядаються форми й види роботи, які, як правило, використовуються в контексті формування вмінь зрілого читання іноземною мовою у студентів немовного ВНЗ.

Ключові слова: немовний ВНЗ, читання, навчальний процес, етап, контроль, тексти.

Постановка проблеми. Професійно орієнтоване читання у немовному ВНЗ — джерело знань, надходження нової інформації й засіб навчання студентів іноземної мови, тобто різних видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, переклад тощо). Читання як інформативне джерело припускає різні види роботи над матеріалом, його змістом, які ведуть до підсумовування отриманої інформації та її повідомлення, а як засіб навчання читання включає вивчення формальних мовних ознак і вміння їх виділяти. Професійно орієнтоване читання як засіб навчання, зокрема у немовному ВНЗ, набуває особливої ваги ще й тому, що воно є ніби специфічним мовним середовищем, яке сприяє формуванню вмінь опрацьовувати іншомовну літературу зі спеціальності для отримання необхідної інформації, а також розвитку інших мовленнєвих навичок і вмінь студентів.

Питання навчання читання, його різних видів у вітчизняній методиці висвітлено досить повно. Над цією проблемою працювали такі провідні вчені, як І. Берман [4], І. Рахманов [10], Г. Рогова [11].

І. Рахманов подав визначення читання ще в 1956 році. Читання — вміння, що складається принаймні з двох основних компонентів: а) уміння співвідносити зорово-графічні образи зі звукомоторними та зі звукосполученнями — так звана

техніка читання; б) уміння пов'язати зорові й звукомоторні образи з їхнім значенням — семантика [10]. Це визначення актуальне й у наш час. Тому не є дивним, що визначення І. Бермана [4] про те, що читання як процес сприйняття й переробки графічно зафіксованого тексту, результатом якого є його розуміння, не внесло нічого принципово нового. Треба зауважити, що за останні десятиріччя у контексті проблеми, що розглядається, було проведено значну кількість наукових досліджень. Низку праць з навчання студентів немовного ВНЗ іншомовного читання представлено Г. Барабановою [2, 3], З. Кличніковою [6], Т. Серовою [13], С. Фоломкіною [16].

Зокрема, дослідження Т. Серової [13], Г. Барабанової [2, 3] присвячені концепції навчання професійно орієнтованого читання. Особливості навчання професійно орієнтованого читання в немовному ВНЗ розкриті також у працях Ю. Дегтярьової [5], Л. Мосіної [8], Н. Ульянової [14]. Попри наявність певної кількості публікацій, присвячених цій проблемі, у вітчизняних дослідженнях все ще існують проблемні аспекти.

Актуальність статті обумовлена винятковим значенням навчання студентів немовного ВНЗ іншомовного професійно орієнтованого читання, оскільки потік інформації з кожним днем стрімко збільшується і випускникам ВНЗ неминуче доведеться зіткнутися з необхідністю інтенсивного використання іноземної мови (читання, анотування, реферування, переклад документів) в професійній діяльності.

Мета статті — висвітлити специфіку навчання іншомовного професійно орієнтованого читання у немовному ВНЗ.

У немовному ВНЗ читання як вид мовленнєвої діяльності належить до рецептивного виду, тобто це пізнання готових мовних знаків та їхнє усвідомлення. Але, незважаючи на пасивний характер цього

процесу, читання вимагає певної активності й викладача, й студентів.

Яких же видів читання ми маємо вчити студентів немовних ВНЗ? Відповідь на це запитання неоднозначна. У методичній літературі можна знайти відразу кілька відповідей, але найдетальніше воно висвітлено в роботі І. Бермана [4]. Учений розрізняє такі види читання: а) за характером сприйняття – аналітичне й синтетичне, останнє поділяється на гучне (читання вголос) і тихе (читання подумки); б) за темпом читання – швидко читання та в сповільненому темпі; в) за навчальними характеристиками – підготовлене й непідготовлене (самостійне) читання; г) за місцем виконання – аудиторне та позааудиторне читання; д) за використанням навчального тексту – основне й повторне читання [4].

С. Фоломкіна [16] виділяє для немовного ВНЗ тільки три види читання: а) переглядове, або пошукове, читання, пов'язане з умінням студентів переглянути книгу, журнал, статтю й виділити в них потрібну або непотрібну інформацію; б) читання з охопленням усього матеріалу, яке передбачає уміння прочитати й зрозуміти загальний зміст, щоб з'ясувати, чи становить ця інформація інтерес, чи ні; в) навчальне читання, коли обов'язковим є повне витягання інформації через аналіз.

Цікаві в плані інтенсифікації навчального процесу в немовному ВНЗ пошуки М. Балабана [1]. Дослідник пропонує екстенсивний метод читання й методику його проведення. За такого виду читання важливе не запам'ятовування тексту, а лише його розуміння. Мета екстенсивного читання – постійне розширення мовних можливостей студентів, для цього використовують комунікативні види опрацювання навчального матеріалу. В екстенсивному читанні дотримуються таких правил: а) зміст тексту невідомий студентам; б) текст, опрацьований в аудиторії, не може бути запропонований як домашнє завдання; в) опрацювання домашнього завдання не слід перетворювати на вторинне опрацювання того ж тексту; г) час для перевірки домашньої роботи не перевищує 10% навчального часу; д) усі пояснення викладач робить під час заняття; е) перевіряючи роботу студента, потрібно оцінювати не ступінь запам'ятовування матеріалу, а мовленнєві здібності у сприйнятті нового текстового матеріалу [1].

Під час екстенсивного опрацювання навчальних текстів широко використовують парно-комунікативну роботу, розроблену М. Уестом [15]. Студенти запам'ятовують матеріал без постійного контролю з боку викладача, працюючи попарно за таким планом: отримують завдання прочитати, зрозуміти, переказати текст. Чим нижчі мовленнєві навички студента, тим зрозумілішим має бути текст. На

одну хвилину говоріння – одна сторінка. Оскільки на занятті студент має говорити 15 хвилин, то завдання має бути 15 сторінок на одне заняття, в аудиторії студенти переказують один одному зміст тексту за 15 хвилин, потім кожен з партнерів робить зворотний переказ прослуханого (приблизно 5–7 хвилин) [15].

М. Балабан [1] акцентує увагу на трьох видах читання: спрямованому, розчленованому й антипаційному (антипація від лат. слова *antipation*, що означає «здогадка, заздалегідь складене уявлення про що-небудь»).

1. Спрямоване читання. В основу його покладено метод М. Уеста [15] «подивися й скажи». Студент отримує незнайомий текст, читає його впівголоса, а потім, звертаючись до уявного співбесідника, промовляє його [1].

2. Розчленоване читання. Текст для читання розбивається викладачем на зручні для сприйняття смислові групи. Далі робиться переклад кожної групи рідною мовою, а потім текст відтворюється іноземною мовою [1].

3. Антипаційне читання. Цей вид читання рекомендується проводити з магнітофоном. Заздалегідь треба підготувати запис іноземного тексту (не менше 70 сторінок), розбити його на смислові групи, перекласти їх рідною мовою студента. Запис має бути представлений у такій послідовності: а) смислова група рідною мовою; б) читання студентів цієї групи в паузу іноземною мовою; в) нормативне читання цієї смислової групи іноземною мовою диктором; г) самоконтроль читання свого й дикторського [1].

У практиці викладання іноземних мов у немовному ВНЗ, на думку Р. Кузнецової, усе різноманіття видів читання можна звести до двох типів: переглядового й навчального. Переглядове читання Р. Кузнецова поділяє на два види: початкове й підсумкове. Термін «навчальне читання» дослідниця вводить спеціально, оскільки вважає, що воно більше відповідає роботі з навчальними текстами за фахом у немовному ВНЗ [7].

Мовний аналіз, на думку автора, призводить студентів до проникнення через знання форми до змісту, тобто до процесу читання. У процес читання входить: а) оволодіння технікою читання – уміння читати текст осмислено, виділяючи правильно інтонаційно-смислові синтагми тексту; б) вивчення й тренування лексико-граматичної структури тексту; в) повне витягання інформації з тексту як підсумок роботи [7].

Р. Кузнецова, розглядаючи процес організації навчання основних видів мовленнєвої діяльності в немовному ВНЗ, особливу увагу звертає на питання організації й контролю позааудиторного читання. В організації позааудиторного читання до-

слідниця виділяє три етапи: початковий (1 курс), основний (2 і 3 курси), факультативний (4 курс).

1. Початковий етап (1 курс). Тексти для позааудиторного читання легкі, за тематикою й змістом мовного матеріалу повторюють характер аудиторних текстів, завжди інформативні та цікаві за змістом. Мета роботи з текстами: а) закріпити мовний матеріал аудиторних занять; б) навчити студентів працювати з іноземним текстом самостійно; в) розширити пасивну лексику; г) вилучати цікаву інформацію. Для контролю використовують такі види перевірки: а) вибірковий переклад або переказ рідною мовою абзаців тексту; б) відшукування в тексті певної інформації (рідною / іноземною мовами); в) відповіді на запитання іноземною мовою; г) переказ іноземною мовою тексту за планом, запропонованим викладачем; д) переказ іноземною мовою будь-якого, за бажанням студентів, абзацу тексту; е) інтонаційне читання цього абзацу.

2. Основний етап (2–3 курси). Тексти для позааудиторного читання – це передусім тексти за фахом, журнальні статті, статті з газет. Контроль на цьому етапі містить: а) переклад нової для студента інформації (переклад абзаців з тексту в усній та писемній формі); б) інтонаційне читання підготовленого тексту; в) відповіді на питання за текстом; г) переказ заздалегідь підготовленого розділу тексту; д) складання конспекту прочитаних сторінок рідною мовою; е) передача основного змісту конспекту іноземною мовою за опорними реченнями; ж) формальний лексико-граматичний аналіз незрозумілих речень.

3. Факультативний етап (4 курс). Яку ж роботу має виконати педагог для організації факультативу? Перше завдання, на думку Р. Кузнецової, це відбір мовного матеріалу. Педагог виявляє з усього практичного курсу мовний матеріал, який підлягає повторенню й активізації, а також окреслює та виділяє той мовний матеріал, який потрібно засвоїти. Увага студентів має бути спрямована на вивчення лексико-граматичних особливостей наукової літератури. Це насамперед термінологія, так звана мікромова спеціальності.

Особливе місце у факультативному курсі посідає фразеологія. І, на думку Р. Кузнецової, це друге завдання. Робота над ним передбачає виявлення найбільш уживаних у науковій літературі вільних і стійких словосполучень, визначення шляхів якнайшвидшого їхнього запам'ятовування. Необхідно навчити студентів відрізняти стійкі словосполучення від вільних, уміти зрозуміти їхні значення зі словником, а іноді й без нього. До змісту факультативного курсу входять також відомості про складання анотацій і рефератів та різні вправи, що сприяють розвитку навичок анотування й реферування, а також навичок усного мовлення й читання літератури за фахом.

На факультативному курсі проводяться два види контролю: поточний і підсумковий. Поточний контроль припускає такі види робіт: а) усний / письмовий переклад; б) відповіді на запитання рідною / іноземною мовами; в) складання анотацій / рефератів; г) усний переказ рідною / іноземною мовами прочитаного тексту; д) виступ на конференції тощо. Підсумковий контроль проводиться в аудиторії на незнайомому тексті за фахом: а) письмовий переклад тексту за фахом (1500 друкованих знаків); б) усний переклад (3000 друкованих знаків) без словника спеціального або суспільно-політичного тексту [7].

У методичній літературі можна ознайомитися з рекомендаціями окремих авторів з розробки системи занять на факультативі. Так, викладачі Киргизького політехнічного інституту К. Умаров та М. Луньова, як зауважує З. Ромашова [12], запропонували три види занять: а) повторно-підготовчі; б) заняття з анотування; в) заняття з реферування. На повторно-підготовчих заняттях студенти вивчають ті лексико-граматичні труднощі, з якими вони стикаються в процесі роботи з оригінальним текстом за фахом. На заняттях з анотування й реферування студенти вчать складати на основі прочитаної літератури анотації й реферати, тобто вони набувають навичок проглянути прочитаний матеріал, отримати загальне уявлення та записати відомості про зміст цієї роботи в стислій формі [12].

Основою побудови дисципліни «Іноземна мова» (англійська, німецька, французька) для немовних ВНЗ є розподіл курсу на два напрями – «Загальна мова» («General Language») і «Мова зі спеціальною метою» (LSP) [9]. У напрямі «Загальна мова» («General Language») здійснюється розвиток навичок: а) сприйняття звучного (монологічного й діалогічного) мовлення; б) усного розмовно-побутового мовлення; в) читання й письма. Навчання загальної мови проводиться на матеріалі творів мови неспеціалізованої (побутова та загальнопізнавальна) тематики, а також країнознавчого й культурологічного характеру. У напрямі «Мова зі спеціальною метою» (LSP) здійснюється: а) розвиток публічного мовлення (повідомлення, доповідь, дискусія); б) читання спеціальної літератури з метою отримання інформації; в) знайомство з основами реферування, анотування й перекладу літератури за фахом; г) розвиток навичок листування та підготовки публікацій. Навчання мови спеціальності проводиться на матеріалі творів мовлення на професійні теми [9].

У немовному ВНЗ студенти оволодівають мовою різних жанрів наукової й довідкової літератури (монографії, статті, інструкції, бюлетені, патенти, технічна та інша документація тощо). Уміння пра-

цювати з літературою є базовим умінням для здійснення будь-якої професійної (наукової) діяльності, а самостійна робота з підвищення кваліфікації або рівня володіння іноземною мовою найчастіше пов'язана з читанням [13].

У роботі з будь-яким текстом (друкарським, звуковим, відео) на практичних заняттях з іноземної (англійська, німецька, французька) мови можна виділити три основні етапи: дотекстовий, текстовий, післятекстовий етапи [16].

Цілі *дотекстового етапу* (етап антиципації):

1. Визначити / сформувані мовленнєве завдання для першого прочитання. 2. Створити необхідний рівень мотивації в студентів. 3. За можливістю скоротити рівень мовних і мовленнєвих труднощів.

Цілі *текстового етапу*: 1. Проконтролювати сформованість різних мовних навичок і мовних умінь. 2. Продовжити формування відповідних навичок і вмінь.

Цілі *післятекстового етапу* – використовувати ситуацію тексту як мовну, мовленнєву, змістову опору для розвитку вмінь в усному / писемному мовленні за допомогою іноземної мови.

Отже, специфіка формування вмінь зрілого читання іноземною (англійська, німецька, французька) мовою у студентів немовного ВНЗ передбачає: а) оволодіння всіма чотирма видами читання (навчальне, ознайомлювальне, переглядове й

пошукове); б) легкість переходу від одного виду читання до іншого залежно від зміни мети отримання інформації з цього тексту; в) наявність відповідної системи вправ з кожного виду читання на передтекстовому, текстовому й післятекстовому етапах; г) урахування характеру вправ у всіх видах читання, ступеня мовної складності тексту й етапу навчання іноземної мови в немовному ВНЗ; д) визначення змісту тексту та його структури.

Висновки. Таким чином, висвітлення специфіки навчання іншомовного професійно орієнтованого читання у немовному ВНЗ дозволило виокремити види читання та його етапи, визначити особливості текстів для читання, розглянути форми й види роботи, які, як правило, використовуються у контексті формування вмінь зрілого читання іноземною мовою у немовному ВНЗ.

Перспективи дослідження можуть бути пов'язані з організацією навчання професійно орієнтованого іншомовного читання студентів немовного ВНЗ на основі текстів, що містять соціокультурні, професійні, лінгвокраїнознавчі знання. Особливого розгляду потребують питання, що пов'язані з використанням комп'ютерних технологій навчання у співпраці з предметними фахівцями, питання організації самостійної роботи студентів під час навчання іншомовного професійно орієнтованого читання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Балабан М. А. Некоторые приёмы экстенсивно-коммуникативного обучения языку / М. А. Балабан // Методические записки по вопросам преподавания иностранных языков. – М. : МГПИИЯ им. М. Горького, 1970. – Вып. 6. – С. 199–215.
2. Барабанова Г. В. Методика навчання професійно орієнтованого читання в немовному ВНЗ : монографія / Г. В. Барабанова. – К. : Інкос, 2007. – 315 с.
3. Барабанова Г. В. Структура учбового циклу при навчанні професійно орієнтованого читання студентів немовного ВНЗ / Г. В. Барабанова // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. – 2008. – № 12. – С. 36–41.
4. Берман И. М. Чтение как предмет обучения и как психолингвистический процесс / И. М. Берман, Н. Л. Белоцерковская, Г. А. Мегердичев // Методика преподавания иностранных языков в вузе. – М. : МГПИИЯ им. М. Горького, 1974. – Вып. 85. – С. 36–45.
5. Дегтярѳова Ю. В. Методика навчання студентів вищих немовних навчальних закладів читання англійською мовою для ділового спілкування : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Юлія Володимирівна Дегтярѳова ; Запорізький національний ун-т. – К., 2006. – 325 с.
6. Клычникова З. Н. Психологические особенности обучения чтению на иностранном языке / З. Н. Клычникова ; [2-е изд., испр.]. – М. : Просвещение, 1983. – 197 с.
7. Кузнецова Р. А. Изучение иностранных языков в неязыковом вузе / Р. А. Кузнецова. – Казань : Изд-во Казан. ун-та, 1979. – 112 с.
8. Мосина М. А. Реализация интерактивного подхода в компетентностном обучении профессионально ориентированной речевой деятельности / М. А. Мосина // Известия Уральского государственного университета. – 2009. – № 1–2 (62). – С. 128–134.
9. Программа по иностранным языкам для вузов неязыковых специальностей / [Е. В. Мусницкая, Н. И. Гез, Н. М. Громова и др.]. – М. : МГЛУ, 2000. – 20 с.
10. Рахманов И. В. Методика обучения немецкому языку в 8–10 классах / И. В. Рахманов. – М. : Наука, 1956. – 243 с.

11. **Рогова Г. В.** Методика обучения английскому языку (на английском языке) : учеб. пособие / Г. В. Рогова. – М. : Просвещение, 1983. – 351 с.
12. **Ромашова З. Н.** Методические приёмы для развития навыков поискового чтения / З. Н. Ромашова // Вестник News. – Бишкек, 2006. – Вып. IV (10). – С. 9–11.
13. **Серова Т. С.** Обучение гибкому иноязычному профессионально ориентированному чтению в условиях деловой межкультурной коммуникации : монография / Т. С. Серова. – Пермь : Изд-во Перм. гос. техн. ун-та, 2009. – 242 с.
14. **Ульянова Н. В.** Военный текст как объект профессионально ориентированного иноязычного чтения / Н. В. Ульянова // Известия Тульского государственного университета. – 2009. – Вып. 2 – С. 284–289. – (Серия: Гуманитарные науки).
15. **Уэст М.** Обучение английскому языку в трудных условиях / М. Уэст. – М. : Просвещение, 1966. – 115 с.
16. **Фоломкина С. К.** Обучение чтению на иностранном языке в неязыковом вузе / С. К. Фоломкина. – М. : Высш. шк., 1987. – 207 с.

REFERENCES

1. **Balaban M. A.** Nekotorye priyomy ekstensivno-kommunikativnogo obucheniya yazyku [Some techniques of extensive-communicative language teaching] // Metodicheskiye zapiski po voprosam prepodavaniya inostrannykh yazykov. – М. : MGPIIYA im. M. Toreza, 1970. – Vyp. 6. – S. 199–215.
2. **Barabanova G. V.** Metodika navchannya profesiyno-orientovanogo chitannya v nemovnomu VNZ [Methods of teaching professionally oriented reading at non-linguistic higher educational establishment] : monografiya. – К. : Inkos, 2007. – 315 s.
3. **Barabanova G. V.** Structura ychbovogo tsiklu pry navchanni profesiyno-orientovanogo chitannya studentiv nemovnogo VNZ [Structure of curriculum cycle in the process of professionally oriented reading in teaching students of non-linguistic higher educational establishment] // Visnyk Kharkivcogo natsionalnogo universytetu imeni V.N. Karazina. – 2008. – № 12. – S. 36–41.
4. **Berman I. M., Belotserkovskaya N. L., Megerdichev G. A.** Chteniye kak predmet obucheniya i kak psicholingvisticheskiy protsess [Reading as subject of teaching and as psycholinguistic process] // Metodika prepodavaniya inostrannykh yazykov v vuze. – М. : MGPIIYA im. M. Toreza, 1974. – Vyp. 85. – S. 36–45.
5. **Degtyaryova Yu. V.** Metodika navchannya studentiv vyschykh nemovnykh navchalnykh zakladiv chytannya angliyskoyu movoyu dlya dilovogo spilkuvannya [Methods of teaching English reading for Business Communication for students of non-linguistic higher educational establishments] : dis. ... kand. ped. nauk : 13.00.02 / Zaporizsky natsionalny un-t. – К., 2006. – 325 s.
6. **Klychnikova Z. N.** Psichologicheskiye osobennosti obucheniya chteniyu na inostrannom yazyke [Psycholinguistic peculiarities of teaching reading in a foreign language] / [2-e izd., ispr.]. – М. : Prosvescheniye, 1983. – 197 s.
7. **Kuznetsova R. A.** Izucheniye inostrannykh yazykov v neyazykovom vuzye [Studying foreign languages at non-linguistic higher educational establishment]. – Kazan : Izd-vo Kazan. un-ta, 1979. – 112 s.
8. **Mosina M. A.** Realizatsiya interaktivnogo podkhoda v kompleksnom obuchenii professionalno-orientirovannoy inoyazychnoy rechevoy deyatel'nosti [Implementation of the interactive approach in the competence training of professionally oriented foreign language speech activities] // Izvestiya Uralskogo gosudarstvennogo universiteta. – 2009. – № 1–2 (62). – S. 128–134.
9. **Programma po inostrannym yazykam dlya vuzov neyazykovykh spetsialnostey** [Program in foreign languages for non-linguistic specialties at higher educational establishment] / [Ye. V. Musnitskaya, N. I. Gez, N. M. Gromova i dr.]. – М. : MGLU, 2000. – 20 s.
10. **Rakhmanov I. V.** Medotika obucheniya nemetskomu yazyku v 8–10 klassakh [Methods of teaching German in 8 – 10 forms]. – М. : Nauka, 1956. – 243 s.
11. **Rogova G. V.** Medotika obucheniya angliyskomu yazyku (na angliyskom yazyke) [Methods of teaching English (in the English language)] : ucheb. posobiye. – М. : Prosvescheniye, 1983. – 351 s.
12. **Romashova Z. N.** Metodicheskiye priyomy dlya razvitiya navykov poiskovogo chteniya [Methodical techniques for skills development of searching reading] // Vestnik News. – Bishkek, 2006. – Vyp. IV (10). – S. 9–11.
13. **Serova T. S.** Obucheniye gibkomu inoyazychnomu professionalno orientirovannomu chteniyu v usloviyakh delovoy myeghculturnoy kommunikatsii [Teaching of flexible foreign professionally oriented reading in the condition of business intercultural communication] : monografiya. – Perm : Izd-vo Perm. gos. tekhn. un-ta, 2009. – 242 s.
14. **Ulyanova N. V.** Voyenny tekst kak obyekt professionalno orientirovannogo inoyazychnogo chteniya [Military text as an object of foreign professionally oriented reading] // Izvestiya Tulsckogo gosudarstvennogo universiteta. – 2009. – Vyp. 2. – S. 284–289. – (Seriya: Gymanitarnyye nauki).
15. **Uest M.** Obucheniye angliyskomu yazyku v trudnykh usloviyakh [Teaching English in difficult conditions]. – М. : Prosvescheniye, 1966. – 115 s.
16. **Folomkina S. K.** Obucheniye chteniyu na inostrannom yazyke v neyazykovom vuzye [Teaching reading in foreign language at non-linguistic higher educational establishment]. – М. : Vysh. shk., 1987. – 207 s.

Specifics of teaching of foreign professionally oriented reading at non-linguistic higher educational establishment.

Sura N. A., PhD (Pedagogics), Associate Professor of the Foreign Languages Department, East-Ukrainian National Volodymyr Dahl University, 20a Molodyozhny quarter, Lugansk, 91034, Ukraine, e-mail: uni@snu.edu.ua.

The article enlightens the specifics of teaching of foreign professional oriented reading at non-linguistic higher educational establishment, in particular types of reading, stages, characteristic features of texts for reading, forms and types of work, which are generally used in the context of formation of complex reading skills in foreign language for students of non-linguistic higher educational establishments. As it turned out, the specifics of formation of skills of complex reading in foreign language (English, German, French) for students of non-linguistic higher educational establishment deals with mastering of four types of reading, such as learning reading, introductory reading, viewing reading, searching reading; simplicity of stage transmission depends upon the change of aims of getting information from the text; the corresponding system of exercises in each type of reading (before text activities, text activities, after text activities).

Keywords: non-linguistic higher educational establishment, reading, teaching process, stage, control works, texts.

Сура Н. А. Специфика обучения иноязычному профессионально ориентированному чтению в неязыковом вузе.

В статье представлена специфика обучения иноязычному профессионально ориентированному чтению в неязыковом вузе, в частности, выделяются виды и этапы чтения, рассматриваются особенности текстов для чтения, формы и виды работы, которые, как правило, используются в контексте формирования умений зрелого чтения на иностранном языке у студентов неязыкового вуза.

Ключевые слова: неязыковой вуз, чтение, учебный процесс, этап, контроль, тексты.